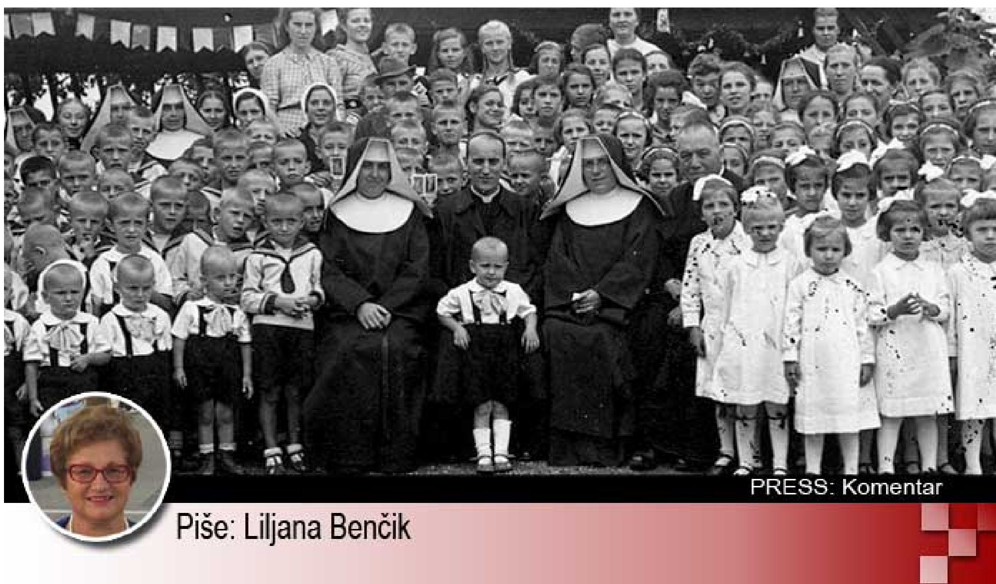
Bl. Alojzije Stepinac - najveći dobrotvor djece | Domoljubni portal CM

CM crnemambe.hr/crne-mambe/stalne-rubrike/press/komentar/ucm/7231-bl-alojzije-stepinac-najveci-dobrotvor-djece-domoljubni-portal-cm-press

PRESS
Piše: Liljana Benčik

"On je u vrijeme rata hranio 7000 partizanske djece, a nije pitao jesu li Hrvati ili Srbi, jesu li katolici ili pravoslavni"
Bl. Alojzije Stepinac - najveći dobrotvor djece

PRESS: Komentar

Jeste li znali da se tijekom uzništva u Krašiću, Alojzije Stepinac rado družio s mališanima? Djeca su ga nazivala župnikom s crvenom kapicom te su mu se obraćali s „Ti“, što je nadbiskupu bilo posebno drago.

Uz Stepinčevo, blagdan blaženika kardinala Alojzija Stepinca, svi nešto napišemo o samom bl. Kardinalu Alojziju Stepincu. Mene je najviše emotivno privukao njegov odnos prema djeci, djeci koja su najslabiji i najranjiviji dio naroda.

...

Jedno od najdivnijih djela nadbiskupa Alojzija Stepinca u to ratno vrijeme je bilo spašavanje djece:

- **Spašavanje "kozaračke" djece**

- **Spašavanje ramske djece**

Za sudbinu civila i djece većinom Srba koji si bili zarobljeni za vrijeme velike operacije koja je, pod zapovjedništvom njemačke vojske, tijekom lipnja i srpnja 1942. provedena na području sjeverozapadne Bosne, odnosno protiv partizanskih snaga na području planina Kozare, zanimao se i zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac.

U navedenoj operaciji sudjelovale su, uz njemačke postrojbe, i znatne domobranske i ustaške snage Nezavisne Države Hrvatske (NDH). Istovremeno su vlasti NDH, u suradnji s njemačkim predstavnicima, planirale način na koji će postupati s onima koji su opkoljeni i zarobljeni tijekom spomenute operacije. Operacija njemačkih snaga i NDH protiv kozaračkih partizana te sudbina i stradanje osoba zarobljenih tijekom operacije, tema su niza publikacija objavljenih u vrijeme socijalističke Jugoslavije. Događaji na Kozari 1942., u dijelu hrvatske javnosti danas su svedeni na ulogu Diane Budisavljević u zbrinjavanju kozaračke djece. Međutim malo je poznata uloga tadašnjeg zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca u spašavanju " kozaračke " djece o čemu postoje mnogobrojni dokumenti.

1. Spašavanje "kozaračke" djece

Zagrebački nadbiskup, Franjo Kuharić, od 1971. godine pa u sljedećih dvadesetak godina, svake godine na godišnjicu Stepinčeve smrti, 10. veljače, držao je poznate propovijedi o Kardinalu Alojziju Stepincu. U jednoj od tih propovijedi, 1981. godine, iznio je podatak kako su predstavnici Zagrebačkoga kaptola 2. lipnja 1945.godine, predali partizanskom maršalu Josipu Brozu jednu predstavku o nadbiskupu, u kojoj je između ostalog pisalo: "**On je u vrijeme rata hranio 7.000 partizanske djece, a nije pitao jesu li Hrvati ili Srbi, jesu li katolici ili pravoslavni."**

Najveći spasitelj te “kozaračke”, pretežno srpske djece bio je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Čim je doznao za kozaračku djecu, on je 25. kolovoza 1942. pisao svim župama da se kod dobrih ljudi smjesti što više te djece, a Caritas će obiteljima plaćati mjesečno troškove za svako dijete. U svoju kuću u Brezovici smjestio je 80 djece. Na taj način je spašeno oko 7.000 djece najvećim dijelom srpske narodnosti.

Nadbiskup ponovno piše rujna 1942. okružnicu, u kojoj poziva sve da pomognu toj djeci: "**Hiljade je obitelji unesrećenih. Hiljade je domova spaljeno. Hiljade djece ne zna ni za oca ni za majku."**

Na blagdan Svih Svetih, 1. studena 1942., u propovijedi je nadbiskup Alojzije Stepinac rekao: "**Pogledajte tužna lica one hiljade djece što lutaju naokolo ne znajući ni za oca ni za majku. Sjetite se onih zaplakanih majka koje tragaju za izgubljenom djecom."**

Svećenici, časne sestre i brojni katolički vjernici poslušali su svoga nadbiskupa i s puno ljubavi i topline primili u svoje domove tu djecu bez doma i roditelja. U Sisku se za tu kozaračku djecu posebno zauzeo sisački gimnazijski vjeroučitelj Petar Žagmešter. On je

svakodnevno obilazio sisačke obitelji, prikupljao mlijeko i druge živežne namirnice, noseći ih u školu, gdje su djeca bila smještena. Žagmešter se toliko zauzeo za tu djecu i druge siromahe, da su ga u Sisku zvali "Majka sirotinje". I ako se u Sisku ikada bude nekomu postavljao spomenik, treba ga najprije podići Petru Žagmeštru.

Vladimir Horvat u svojoj najnovijoj knjizi o Alojziju Stepincu, i spašavanju djece izbjeglica piše:

> Nadbiskup Stepinac osnovao je Caritas koji je dijelio vagone hrane gladnima, i to besplatno svima, bez razlike na vjeru, narodnost i rasu. Brinuo se za djecu koja su ostala bez roditelja i svojih kuća te ih smještao u obitelji koje su bile spremne skrbiti se za njih. Smjestio je oko 80 djece u dvorac Brezovica, vlasništvo Nadbiskupije, i povjerio za njih brigu redovnicama Naše Gospe. Često im je odlazio u posjet, pokazujući posebnu ljubav prema svoj djeci. Tako je od 1942. do 1944. spasio od gladi i smrti 6.717 djece, od kojih je 6.000 bilo od roditelja koji su bili pravoslavne vjere ili su bili u šumi među partizanima. Stotine zagrebačkih obitelji sudjelovalo je u djelu ljubavi hrvatskih katolika prema svoj djeci bez razlike. Tako velik broj spašene djece bilo je jedno od njegovih najdivnijih djela u to ratno vrijeme.

Za spas djece najzaslužniji je nadbiskup Alojzije Stepinac.

Službeni vjesnik Zagrebačke nadbiskupije, iz prosinca 1945. godine, o navedenoj djeci piše:

> Najljepši gest zagrebačkog nadbiskupa u pitanju spašavanja nevine djece bilo je njegovo zauzimanje za djecu, koja su ostala bez kuće i roditelja prigodom operacije na Kozaru 1942. godine. Nakon dugog usmenog pregovaranja, sva su ta djeca, koja su bila privremeno smještena u jasenovačkom sabirnom logoru i okolici, posredovanjem zagrebačkog nadbiskupa povjerena brizi Caritasa Nadbiskupije zagrebačke. Djeca su postepeno prevezena u Zagreb, tu upućena u dječje domove očišćena i predana na skrb i odgoj u obitelji, koje su ih dobrovoljno primile. Dok su boravila u sabirnim domovima, mogli su ih posjetiti rođaci. Tim putem mnogo je djece vraćeno u rodni kraj. Preostala su djeca do svršetka rata, pa i još danas, ostala ponajviše u katoličkim obiteljima i tu primaju sav potreban odgoj i obskrbu. Na taj način spaseno je od gladi i smrti oko 7.OOO djece, najvećim dijelom pravoslavne i partizanske.

UDK 343.819.5-053.2 (497.5 Sisak) "1942" Stručni članak Lojzo **Buturac - O dječjem prihvatilištu u Susku 1942. godine.**

Pred kraj srpnja 1942. Ministarstvo udružbe NDH osnovalo je komisiju na čijem je čelu bio nadzornik toga ministarstva Franjo Perše. Zadatak komisije bio je preuzeti djecu iz sabirnih logora Jasenovac, Mlaka i Uštica. U skladu s time Hrvatski Crveni križ je 28. srpnja svojoj dobrovoljnoj bolničarki Dragici Habazin izdao putni nalog u kojem je navedeno:

"Na traženje spomenutog Ministarstva izvolite s navedenom komisijom otputovati u spomenute sabirne logore u svrhu pružanja pomoći kod preuzimanja i prijevoza djece. Kad na licu mjesta upoznate prilike, izvolite najbržim putem saopćti koliko bi još sestara trebalo odaslati tamo, da budu od pomoći kod preuzimanja prijevoza djece."

Zapovjedništvo sabirnih logora u Jasenovcu, 28.srpnja izdalo je propusnicu Dragici Habazin, kojom joj dopušta slobodan pristup u Mlaku i Jablanac radi obavljanja službenih poslova. Propusnica je vrijedila 10 dana. Istovjetan putni nalog Hrvatskog Crvenog križa i propusnicu Zapovjedništva sabirnih logora, dobila je i Diana Budisavljević.

U časopisu PILAR — »časopis za društvene i humanističke studije / God. XI. (2016.), br.22 (2 objavljen je Izvorni znanstveni članak

Kozara 1942. — sudbina zarobljenika, civila i djece

Nikica Barić ; Hrvatski institut za povijest, Zagreb /P_22_03Baric kozara.pdf

Iz kojeg je vidljivo da su i državne institucije NDH sudjelovale u zbrinjavanju djece.

Ravnateljstvo Hrvatskih državnih željeznica Zagreb je 29. srpnja 1942. primilo sljedeći dopis Odjela društvovnog osiguranja, zaštite i skrbi Ministarstva udružbe NDH ;

"U sabirnim logorima u Jablancu, Mlaki i Uštici imade još oko 2.500 djece koja se po **nalogu Poglavnika** imadu preuzeti u državnu dječju zaštitu Ministarstva udružbe, kao i djeca iz sabirnih logora u Staroj Gradiški, koja su već preuzeta. Pomenuta djeca smjestiti će se u privatnim nastambama u Jastrebarskom. Svezno s time moli se naslov, da osigura prievoz ove djece u partijama od po 600-800 i to sa postaja Raić, odnosno Jasenovac. Pri dolazku u Zagreb moraju se djeca prije polazka u Jastrebarsko razkužiti. Polazak prvog i idućih transporta javiti će se brzoglasno naslovu čim komisija preuzme djecu. Moli se vozni red vlakova udesiti tako, da isti stižu u Zagreb rano ujutro, a poslije podne oko 16 sati odlaze za Jastrebarsko."

U citiranom dokumentu prisutna je formulacija po **nalogu Poglavnika.** Takvu formulaciju mogli su upotrebljavati isključivo uredi samog Poglavnika (Poglavnikov vojni ured, Županstvo pri Poglavniku), a ostale oblasti mogle su je koristiti samo onda kada im je Ante Pavelić osobno, usmeno ili u pisanom obliku,dao ovlast ili nalog da je mogu upotrijebiti u vezi s rješavanjem određenog pitanja.

Dakle, dok s jedne strane traju vojne operacija protiv partizana (nekad i četnika), pri čemu je represivnim mjerama zahvaćeno i civilno stanovništvo, uglavnom pravoslavno, istovremeno se pokušava provesti mjere koje bi vodile smirenju stanja i smanjivanju represije prema pravoslavnom stanovništvu u zbrinjavanju njihove djece.

2. Spašavanje "ramske"djece

Don Pavao Crnjac: Nadbiskup Alojzije Stepinac i djeca iz Rame

Don Pavao Crnjac tijekom svog istraživanja o djeci iz Rame koja su poslana na prehranu u Zagreb nakon stradavanja Rame 1942. i 1943. godine, došao je do spoznaje o ulozi tadašnjeg nadbiskupa Alojzija Stepinca u spašavanju djece .

> U životu blaženog dr. Alojzija Stepinca, nadbiskupa Zagrebačkog, jedna od temeljnih osobina bilo je čovjekoljublje koje se pokazivalo u brizi za siromahe, zapostavljene i za ratnu siročad. U ovom članku želi se prikazati kako je blaženi Alojzije Stepinac živio u vremenu gospodarske krize i u njoj postao osjetljiv na socijalnu dimenziju ljudskog društva. Upravo vizionarski postavio je nove osnove za karitativni rad u Zagrebačkoj nadbiskupiji. I kad su došla teška vremena rata župe i nadbiskupija bili su pripravni za prihvat brojne ratne siročadi i za pomoć ljudima koji su živjeli u velikom siromaštvu. U teškim ratnim prilikama 1942. i 1943. primio je 700 djece iz Rame, koja su bila žrtva pokolja četnika i gladi, na prehranu u Zagrebačku nadbiskupiju. Osobno ih je dočekao i s njima se zadržao u razgovoru. Neka od te djece kao 80-godišnjaci sjećaju se tog susreta i sa zahvalnošću govore o brizi blaženog Alojzija Stepinca i solidarnosti hrvatskih ljudi u tom teškom ratnom vremenu.

Nadbiskup Stepinac je primio Prvi transport Ramske djece, u kojem je bilo 628 djece, koja su došla u Zagreb pred blagdan sv. Nikole 1942. godine. Naime, djeca iz Rame pošla su 25. studenog, za svetu Katu, 1942. godine u organizaciji hrvatskih vlasti: narodnog zastupnika Nikole Kovačevića i povjerenika.

Kad su djeca došla u Zagreb, u gradu je vladala humanitarna kriza. Bilo je mnogo djece siročadi sa svih strana Hrvatske. Poznata humanitarka Diana Budisavljević radila je na spašavanju srpske djece pod naslovom „Akcija Diane Budisavljević".

I u takvoj humanitarnoj krizi nadbiskup A. Stepinac se založio da Caritas primi tako brojnu djecu iz Rame. On je uputio poziv župnim Caritasima da prihvate djecu i da ih razmjeste po obiteljima u župama.

Caritas na čelu s ravnateljem Stjepanom Dumićem primio je djecu iz Rame u Središnjici Caritasa u Vlaškoj 36, u Velikom cvjetnjaku (Stakleniku) i u Jeronimskoj dvorani. Djecu koja su bila gladna, nahranili su ih, zatim popisali u kartoteku i uzeli najpotrebnije podatke: ime i prezime, ime oca, mjesto rođenja i dr.

Zatim se nadbiskup Alojzije Stepinac osobno susreo s djecom iz Rame u Velikom cvjetnjaku (Stakleniku) ispod katedrale gdje je bilo centralno grijanje. Zadržao se s njima u razgovoru. Duško Papak svjedoči: „Ni sam ne znam kako sam sjeo u krilo Stepincu. On nas je došao pogledati u dvoranu. Ljubio nas je i tražio da dođem u krilo. On me je zapravo zvao u krilo. I ja sam došao, on mi je nešto pričao. Ne sjećam se više što je pričao. I onda me poljubio i ja sam njega poljubio! On nas je volio jer smo bili izbjeglice." (Crnjac 2015:70)

Nadbiskup Stepinac kad je vidio brojnu djecu iz Rame, pisao je župnim Caritasima u predjelima Nadbiskupije u kojima tada još nije bilo rata, da prime djecu po obiteljima koje to mogu. **Obitelji su od Ministarstva udružbe NDH za uzvrat dobivale novčanu**

potporu, a od župnog Caritasa odjeću i potrepštine za školu koja su išla u školu.

Iz Popisa djece može se vidjeti da su župni Caritasi sa župnicima i narodom bili vrlo solidarni i velikodušni. U 194 župe Zagrebačke nadbiskupije prihvatili su svu djecu.

Ravnatelji župnih Caritasa došli su po djecu odmah po dolasku u Zagreb pred blagdan sv. Nikole, 6. prosinca 1942, i odvodili ih u vremenu došašća do Božića i poslije Božića sve do sveta Tri kralja. Djecu su smjestili po obiteljima tako da nisu odvajali rođake jedne od drugih, s istim prezimenom, predavali su djecu u jednu župu i u jedno selo i zaseok. Tako su djeca s prezimenom Papak bila u Belovar Moravču, djeca s prezimenom Franjić, Bradić, Jelić i drugi po Kutini i okolnim mjestima. Neka su djeca u građanskim i imućnim obiteljima išli u školu, a neka su u poljoprivrednim obiteljima radili u domaćinstvu, čuvali stoku i obavljali ostale poslove u štali i na polju. Velik broj djece se uživio u obiteljima tako da su ih prihvatili i posvojili i ostavili im svoje imanje.

Kartoteka spašene djece poslužila tužitelju Jakovu Blaževiću 1946.godine, kao dokaz pokrštavanja djece???

"Rad nadbiskupa A. Stepinca, kao i ostalih suradnika u ovom pothvatu pao je u zaborav zbog progona i represije i tek se sada otkriva. Kolika je bila represija vidi se iz sudskog procesu u Zagrebu 1946. **Na stolu tužitelja bila je Caritasova kartoteka djece koja je bila kao argument protiv nadbiskupa Stepinca da je on tu djecu pokrštavao. A to je jedna od tolikih lažnih optužnica koje su služile u montiranom i monstruoznom procesu protiv nadbiskupa Alojzija Stepinca.** Caritasova kartoteka od 5124 siročadi velik je dokaz koliko je on dobra činio tisućama ratne siročadi ne gledajući na nacionalnost i na vjersku pripadnost. Kartoteka Caritasa je danas spojena s Kartotekom djece u Hrvatskom državnom arhivu, koja ima 56 kutija sa 28 000 kartona. Arhiv Caritasa u Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu sveden je na par kutija, ostalo je gradivo nestalo ili uništeno. Ipak svjedočanstva živih svjedoka donose istinu koja sve više otkriva svetački lik i čovjekoljublje blaženog Alojzija Stepinca. "Mr. Pavao Crnjac

https://ramski-vjesnik.ba/clanak/don-zeljko-majic-svjedocimo-izumiranju-hrvata-katolika/63315/

Umjesto zaključka jedna od najupečatljivijih misli bl. Kardinala Alojzija Stepinca:

"Ili jesmo ili nismo katolici! Ako jesmo, onda valja da se to odrazuje na čitavoj liniji našega života. Ne možemo biti u crkvi katolici, a na ulici napadati kao pogani odredbe namjesnika Kristova izdane za opće dobro, a koje možda ne konveniraju našem ličnom raspoloženju", Nadbiskup Alojzije Stepinac je to izgovorio u homiliji na Petrovo 1942.godine.

Kad je u tijeku jedne audijencije 1946. godine jedan hrvatski hodočasnik upitao papu Pija XII: „Svetosti, kad će nadbiskup Stepinac biti imenovan kardinalom?"

Papa je u prvi mah produžio s pozdravljanjem drugih hodočasnika, a onda se naglo okrenuo i odgovorio: „Nemate kardinala, ali imate sveca!"

Foto: 1. DPCM/stepinac.zg-nadbiskupija.hr

Autor: Liljana Benčik

Ovaj materijal sufinanciran je sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.

